

Europska
Komisija

Materijali i predmeti koji dolaze u dodir s hranom

*Zdravlje i
sigurnost hrane*

Materijali i predmeti koji dolaze u dodir s hranom

Uvod

Hrana dolazi u dodir s mnogim materijalima i predmetima tijekom proizvodnje, obrade, skladištenja, pripreme i serviranja, a prije krajnje konzumacije. Takvi materijali i predmeti se zovu **materijali i predmeti koji dolaze u dodir s hranom (FCM-ovi)**. To su, primjerice, spremnici za prijevoz hrane, strojevi za obradu hrane, materijali za pakiranje, kuhinjsko posuđe i pribor. Takvi bi materijali trebali biti dovoljno inertni tako da njihovi sastojci ne utječu negativno na zdravlje potrošača niti utječu na kvalitetu hrane. Kako bi se osigurala

sigurnost materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom, i kako bi se olakšalo slobodno kretanje robe, u Europskoj uniji (EU) je uveden niz pravnih zahtjeva i kontrola.

Više informacija o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom možete pronaći na mrežnoj stranici Europske komisije http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/foodcontact/index_en.htm s poveznicama na sve relevantne propise.

Propisi

Pravo EU-a osigurava da se poslovni subjekti moraju pridržavati obvezujućih propisa. Propisi mogu imati opći opseg, tj. primjenjivati se na sve materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom ili se primjenjivati samo na posebne materijale. Pravo EU-a može se nadopuniti s nacionalnim zakonima država članica, ako posebni propisi EU-a ne postoje.

Opći propisi

[Uredbom \(EZ\) br. 1935/2004](#) se osigurava usklađenost pravnog okvira EU-a. Uredba navodi opća načela o sigurnosti i inertnosti za sve materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom.

Načela navedena u Uredbi (EZ) 1935/2004 zahtijevaju da materijali ne:

- prenose svoje sastojke u hranu u količinama koje su štetne za zdravlje ljudi,
- mijenjaju sastav, okus i miris hrane na neprihvatljiv način.

Osim toga, pravni okvir predviđa:

- posebne propise o aktivnim i inteligentnim materijalima (koji po svojoj namjeni nisu inertni),

- ovlasti za provođenje dodatnih mjera EU-a za posebne materijale (primjerice, za plastiku),
- postupak za provođenje procjena sigurnosti tvari koje se koriste u proizvodnji materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom, a koji uključuje [Europsku agenciju za sigurnost hrane](#),
- propise o označivanju, uključujući oznaku za uporabu (kao što su npr. aparat za kavu, boca vina ili velika žlica) ili prikazivanje simbola ,
- dokumentaciju o sukladnosti i sljedivosti.

Dobra proizvođačka praksa

[Uredba \(EZ\) br. 2023/2006](#) omogućava stalnu sukladnost sa zahtjevima u proizvodnji materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom putem:

- prostora koji su prikladni za proizvodnju i informiranost osoblja o ključnim proizvodnim fazama,
- dokumentiranog sustava osiguranja kakvoće i sustava kontrole kakvoće, a koji se čuva u prostorima, i
- odabira odgovarajućih početnih sirovina za proizvodni postupak s ciljem osiguravanja sigurnosti i inertnosti konačnih proizvoda.

Iako je proizvodnja početnih sirovina obuhvaćena drugim propisima, dobra proizvođačka praksa primjenjuje se na sve faze postupka proizvodnje.

Propisi EU-a o posebnim materijalima i tvarima

Pored općih zakona, određeni - materijali i predmeti koji dolaze u dodir s hranom - keramički materijali, regenerirani celulozni film, plastika (uključujući recikliranu plastiku), kao i aktivni i inteligentni materijali - obuhvaćeni su posebnim propisima EU-a. Također postoje posebni propisi o određenim početnim sirovinama koje se koriste za proizvodnju materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom.

Najopsežniji propis je Uredba o plastičnim materijalima i predmetima, [Uredba \(EU\) br. 10/2011](#). Uredba navodi zahtjeve o sastojcima plastičnih materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom, uključujući sastavljanje popisa odobrenih tvari Unije koje je dozvoljeno koristiti u proizvodnji plastičnih materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom. Njima se dodjeljuje jedinstveni broj za svaku tvar.

Komunikacija

Proizvođači materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom također trebaju osigurati odgovarajuću komunikaciju o sigurnoj uporabi njihovih proizvoda.

Takva komunikacija treba se usmjeriti prema korisnicima nižim u lancu opskrbe kako bi se osiguralo odgovarajuće korištenje polugotovih materijala, a upute za potrošače će sadržavati informacije o sigurnom i odgovarajućem korištenju predmeta, ako bude potrebno.

Uredba 10/2011 propisuje pravila kojima se određuje sukladnost plastičnih materijala i specifikacije, kao i ograničenja o uporabi ovih tvari. Ograničenja uključuju granice migracija koje određuju maksimalnu količinu tvari dozvoljenih za migraciju u hranu. Ukupna migracija tvari iz plastike u hranu ne smije prijeći 60 mg/kg hrane.

Kako bi se što bolje iskoristili resursi, recikliranje postaje sve učestalije u proizvodnji. Stoga [Uredba \(EZ\) br. 282/2008](#) propisuje zahtjeve za recikliranu plastiku, s obzirom da se može kontaminirati nepoznatim tvarima.

Aktivni i inteligentni materijali produžuju rok trajnosti ili održavaju ili poboljšavaju stanje zapakirane hrane, otpuštaju tvari u zapakiranu hranu ili okolinu koja okružuje hranu ili ih apsorbiraju iz njih. Zbog toga se na njih ne

primjenjuje opći propis o inertnosti iz Uredbe (EZ) br. 1935/2004. Posebni zahtjevi u [Uredbi \(EZ\) br.450/2009](#) primjenjuju se u posebnu svrhu, kao primjerice:

- apsorpciju tvari iz unutrašnjosti pakirane hrane, poput tekućine i kisika,
- otpuštanje tvari u hrane, poput konzervansa,
- navođenje roka trajanja hrane putem ispuštanja tvari koje izazivaju promjenu boje, ovisno o trajanju i temperaturi skladištenja.

Unijin popis odobrenih tvari za proizvodnju aktivnih i inteligentnih materijala potrebno je izraditi.

Komunikacija unutar lanca opskrbe uglavnom se postiže putem Izjave o sukladnosti. Označivanje je glavni alat komunikacije trgovaca na malo s potrošačima.

Trgovci na malo i potrošači trebaju osigurati praćenje točnih uputa za uporabu kako bi izbjegli kontaminaciju hrane s tvarima iz materijala. Takva kontaminacija ne mora biti očita, stoga korištenje materijala u svrhe za koje nije namijenjen, može biti nesigurno.

Nacionalni propisi o posebnim materijalima

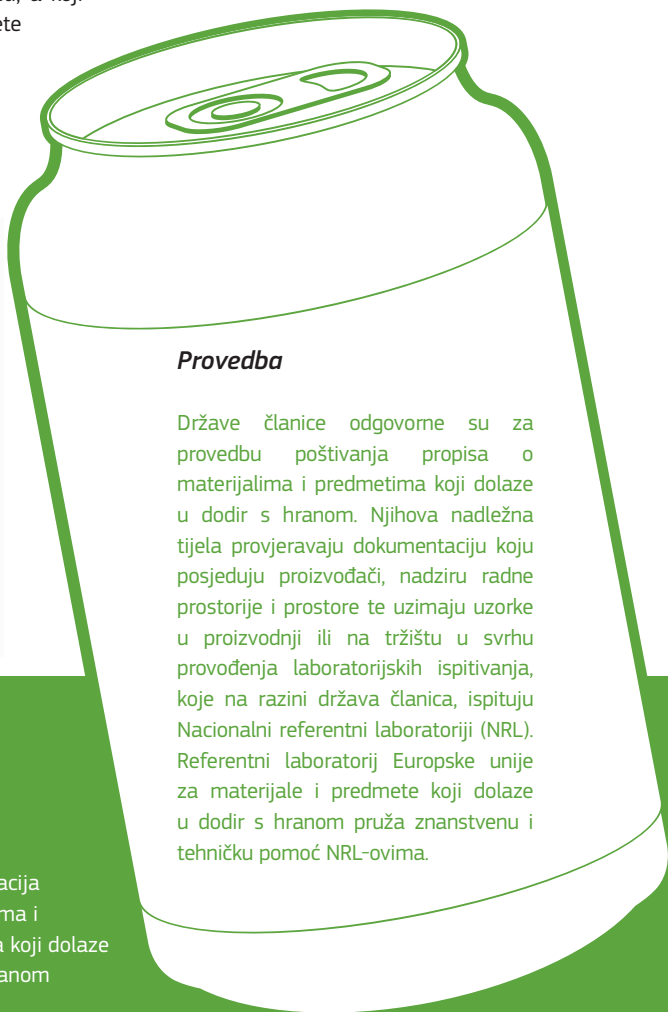
Kada ne postoje posebni propisi EU-a, države članice mogu izraditi nacionalne propise. Tako primjerice, ne postoje posebni propisi EU-a vezani za papir i ljepenke, metal, staklo ili tinte za tiskanje. Neke države članice, stoga, imaju vlastite propise. [Pregled](#) istih možete pronaći na mrežnoj stranici Europske komisije.

Usklađivanje i budući propisi

Europska komisija trenutno analizira industrijski lanac opskrbe koji obuhvaća proizvodnju i stavljanje na tržište materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom. Također prikuplja informacije o nacionalnim propisima za materijale za koje ne postoje posebni propisi EU-a.

Na temelju ove analize, Europska komisija će ocijeniti djelotvornost i učinkovitost trenutne situacije, uključujući prednosti, administrativna opterećenja i troškove poslovanja. Također će uzeti u obzir potencijalne regulatorne nedosljednosti i prepreke u slobodnom kretanju ovih materijala i predmeta na tržištu EU-a. Izvješće koje će uslijediti pružit će temelj za razmatranje o tome je li potrebno i koje korake je potrebno poduzeti u budućnosti, i ako ih je potrebno poduzeti, a koji su vezani za materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom na području EU-a.

Provedba

Države članice odgovorne su za provedbu poštivanja propisa o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom. Njihova nadležna tijela provjeravaju dokumentaciju koju posjeduju proizvođači, nadziru radne prostorije i prostore te uzimaju uzorke u proizvodnji ili na tržištu u svrhu provođenja laboratorijskih ispitivanja, koje na razini država članica, ispituju Nacionalni referentni laboratoriji (NRL). Referentni laboratorij Europske unije za materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom pruža znanstvenu i tehničku pomoć NRL-ovima.

Više informacija
o materijalima i
predmetima koji dolaze
u dodir s hranom

Ured za publikacije

Ured za publikacije Europske unije
u Luksemburgu, 2015.

© Europska unija, 2015.
Ured za publikacije Europske unije
u Luksemburgu, 2015.

Printed in Luxembourg

Print

ISBN 978-92-79-51853-9

doi:10.2875/504920

EW-04-15-665-HR-C

PDF

ISBN 978-92-79-51848-5

doi:10.2875/83836

EW-04-15-665-HR-N